

D ů v o d y:

Stížnost, jakkoli byla podána podle zprávy prvního soudu na poštu teprve 15. den, není opožděna, neboť nelze říci, že z usnesení nižších stolic někdo již nabyt práva. Mohlo by se jednat jen o erár, jenž zrušením prohlášení Václava W-a za mrtva zbaven by byl povinnosti vypláceti stěžovatelce vdovský důchod z fondu pro válečné poškozence, ale toto zbavení břemene by bylo jen právním důsledkem zrušení, kdežto zákon, mluvě o nabytí práva z usnesení, o jehož odporovatelnost jde (§ 9 a 11 nesp. říz.), předpokládá, že jde o nárok, který přímo napadeným usnesením byl zřízen neb upraven, takže, by to zde dopadalo, byl by řečený důchod, pokud se týče povinnost státu k jeho placení nebo nárok vdovy na jeho vyplacení býval předmětem rozhodnutí, čehož ale nebylo a také býti nemohlo, ježto ta věc na pořad soudní vůbec nenáleží.

Ve věci samé nelze souhlasiti s nižšími stolicemi, že jest totožnost osoby, jež se pod jménem Václava W-a nyní objevila (přihlásila), s Václavem W-em za mrtva prohlášeným bezpečně prokázána, neboť průkaz ten tvoří jen data, která na tohoto poslednějšího dopadají, ale právem vytýká stěžovatelka, že si data ta, vůbec průkazy jejího muže mohla přisvojiti osoba jiná, a právem žádá, by se k vůli bezpečnému průkazu opatřila fotografie této osoby. To, co rekursní soud proti tomu namítá, že prý se mohla podoba Václava W-a úplně změnit, není případné, neboť podoba osoby třicetileté, již byl W. v době narukování, nezmění se pravidelně tak, aby byla k nepoznání, a když se přihláška stala u zastupitelství Čsl. republiky v Moskvě, bude tomuto zastupitelství snadné, fotografii tu opatřiti. Ve válečných a poválečných dobách bylo to, čeho se stěžovatelka obává, velice snadné a dlužno tedy s tím počítati vážně a ne jen jako s námitkou, kterou by již předem bylo pokládati za docela bezdůvodně smyšlenou. Když jednou osoba prohlášena právoplatně za mrtvou, musí, má-li prohlášení býti zrušeno, důkaz o jejím životě býti bezpečný. K této bezpečnosti se v projednávaném případě také vyžaduje, aby stěžovatelka a rodiče Václava W-a byli vyzváni, aby předložili dopisy, jež jim z Ruska zaslal, po případě jiné jeho rukopisy a tyto aby porovnány byly s jeho rukopisem ohlašovacího lístku dto. v Semipalatinsku ze dne 22. listopadu 1926 v Moskvě dne 4. prosince 1926, jenž je jménem přihlašovatele podepsán a patrně také touže rukou psán, a aby stěžovatelka a rodiče slyšení byli, zda rukopis ohlašovacího lístku je rukopisem Václava W-a. Nebude-li to na ohlašovacím lístku rukopis Václava W-a, bude třeba opatřiti zastupitelství v Moskvě rukopis jeho delšího obsahu a ten pak stěžovatelce a rodičům proukázati, zdali ho uznávají za rukopis Václava W-a, a porovnat ho s jeho dopisy.

Čís. 7575.

Pozemková reforma.

Nebránil-li se vlastník proti usnesení prvního soudu, jenž rozhodl
 o otázce, kdo má nésti schodek, ježto břemena patronátní dlužno při-

kázati podle cen let 1913—1915, ač příslušným byl úřad správní, lze nápravu zjednatí jen podle § 42, druhý odstavec, j. n.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1927, R I 1042/27.)

Návrh vlastníka, by usnesení o rozvrhu přejímací ceny bylo zrušeno a vlastník byl poukázán na pořad práva se svým nárokem na osvobození od plnění příslušné částky patronátních břemen, vypadající na převzaté nemovitosti, byl soudem první stolice zamítnut, rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Usnesením ze dne 7. května 1924 vyřkl první soudce, že I. vlastník velkostatku, od něhož nemovitosti převzaty, jest povinen plniti nadále patronátní břemena, váznoucí na velkostatku Ch., v neztenčeném rozsahu jako dosud, tedy i pokud se týče převzatých nemovitostí, dále II. že dohodou stran k zajištění poměrné kvoty patronátních břemen na převzaté nemovitosti vypadající stanovených 20.000 Kč bude uloženo u Zemské banky v Praze a opatřeno vinkulem tam blíže uvedeným, a usnesení to vešlo v moc práva, protože jednak vlastníkem podáním ze dne 4. června 1927 výslovně prohlásil, že se práva stížnosti vzdává, jednak doručeno bylo jeho ústřednímu ředitelství dne 30. května 1927 a stížnost proti němu vůbec podána nebyla. Teprve dne 19. července 1927 podal vlastník, jak praví následkem níže uvedeného rozhodnutí nejvyššího soudu R I 196/27, návrh, by usnesení I. bylo zrušeno a bývalý vlastník se svým nárokem (roz. s nárokem na osvobození od plnění příslušné částky patronátních břemen na převzaté nemovitosti vypadající, pokud nebude kryta užítky s uhražovacího kapitálu 20.000 Kč) odkázán byl na pořad § 34 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák., jakož i by usnesení II. by bylo zrušeno a jistota 20.000 Kč zřízena byla příslušným vinkulem při zápisu vlastníkovy pohledávky za státem v náhradové knize, a mimo to aby bylo vysloveno, že kvota patronátních břemen na převzaté nemovitosti vypadající činí 42%, a tento návrh byl, když se Státní pozemkový úřad a finanční prokuratura (tato jménem církevních ústavů), byvše o něm slyšeny, proti němu prohlásily, usnesení nižších stolic nyní napadenými zamítnut. Zamítnutí toto, any církevní ústavy z usnesení v právní moc už vešlého nabyly práv (§ 9 a 11 nesp. říz.), stalo se právem, i kdyby snad stěžovatel měl pravdu, neboť bylo jeho věcí, by svá práva hájil včas, pakli mu usnesení prvního soudce nevyhovovalo. Jen co do otázky ad I. sluší upozorniti na zdejší rozhodnutí R I 196/27 uveřejněné pod čís. 6900 sb. n. s., jehož obsahem jest, že rozeznávati dlužno u patronátních břemen nároky církevních ústavů na převzetí nemovitosti a na přejímací cenu, tedy poměr k přejímajícímu Státnímu pozemkovému úřadu od poměru k vlastníku a

tu že má se věc takto: Pokud jde o onen poměr, závisí to jen od vůle Státního pozemkového úřadu, zda s nemovitostmi převzítí chce i příslušný podíl patronátních břemen, takže, neprohlásí-li, že je přejímá, břemena s nemovitostmi nepřecházejí (obdoba § 26—28 náhr. zák.) a jsou odkázána na přejímací cenu (§ 47 a obdoba § 48 náhr. zák.), a jest ovšem věci rozvrhového soudu, by v rozvrhovém usnesení příslušnou kvotu vyhradil. Jinak však že tomu jest, pokud jde o poměr druhý, poměr mezi bývalým vlastníkem převzatých nemovitostí, jenž bývá pravidelně též držitelem zbylého kmenového statku, a církevními ústavami, neboť toho se rozvrhový soudce už dotýkati nesmí, protože toho není třeba k provedení jeho úkolu, jímž jest právě jen rozvrh přejímací ceny, a nespadá to vůbec do agendy soudům v řízení pozemnoreformním příkazané, nanejvýš do rámce jejich činnosti podle §§ 26—28 náhr. zák. jako soudů knihovních, nýbrž jest otázkou pro sebe, která se nedotýká už nijak ani Státního pozemkového úřadu, nedotýkajíc se ani nemovitostí převzatých samých ani přejímací ceny, a kterou si tedy súčasťně právní podmínky — býv. vlastník a církevní ústavy — musí vyřídití samy, nebo, nedohodnou-li se, pořadem úřadů v § 34 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák. udaných. O otázku, kdo je patronem, jak myslí prvý soudce, jenž proto odkazuje na § 33 (2) cit. zák., máje sebe sama v tomto nesporném řízení za příslušna, nejde. Otázka totiž, která se poprvé praktickou stala právě v případě rozhodnutí čís. 6900 sb. n. s., a jejíž podstatu nižší stolice patrně nepostřehly, an prvý soud se domnívá, že ji musí řešiti proto, že patronátní břemena mají stejnou právní povahu jako jiná reální břemena, o nichž rozvrhový soud podle § 48 náhr. zák. rozhodnouti musí, a an rekursní soud ji úplně pomíjí, je ta: Poněvadž se přejímací cena vyměřuje podle let 1913—1915, nelze, jak podrobně již jindy vícekrát provedeno, ani břemena patronátní, zrovna tak jako břemena soukromoprávní v § 48 náhr. zák. uvedená, přikazovati jinak, než rovněž jen podle cen let 1913—1915, a v tom právě jest kámen úrazu. Aby totiž z úroků vyhrazeného kapitálu mohla nyní a v budoucnosti vybývána býti alikvotní břemena patronátní plně, bylo by třeba, by oceněna byla podle cen nynějších, podle nichž by na př. uhrazovací kapitál za příslušnou kvotu činil 100.000 Kč, takže roční úrok z něho (na př. při 4% zúročení 4.000 Kč) by se rovnal ceně ročních dávek z příslušné kvoty, kdežto, oceňují-li se podle cen let 1913—1915, bude uhrazovací kapitál činiti jen 20.000 Kč, roční úrok z něho tedy jen 800 Kč, takže bude ročně chyběti 3.200 Kč a jest otázka, kdo tento schodek má nésti: zda patron (vlastník kmenového statku a bývalý vlastník převzatých nemovitostí) či církevní ústavy, v jichž prospěch patronátní břemena jsou zřízena, zda má patron dosaditi schodek ze svého či zda se nároky církevních ústavů o schodek ten ztenčují, čemuž se církevní ústavy bránily, kdežto bývalý vlastník bránil se zase uvalení břemena toho na sebe. Tato otázka ovšem může nastati i u břemen soukromoprávních podle § 48 náhr. zák. na př. u výměnku, kde také by ji rozvrhový soud řešiti nesměl, pročez se prvý soudce neprávem na tento § 48 odvolává. Otázka tato může se vyřídití kdykoli po rozvrhu neb i po

provedení pozemkové reformy, neboť jakkoli jen prováděním pozemkové reformy vznikla, přece provedení reformy není nikterak podmíněno jejím předchozím rozřešením. Je-li stanovisko to správné, což ovšem zde, když následkem své právní moci usnesení I. přezkoumáváno býti nemůže, rozbíratí nelze, pak ovšem usnesení to nemělo býti učiněno, avšak, když se stalo, měl se vlastník včasnou stížností brániti, a, když tak neučinil, musí si následky přičítati sám. Náprava byla by možna podle § 42 druhý odstavec j. n. toliko v ten způsob, že by příslušný nejvyšší správní úřad u nejvyššího soudu zakročil, načež by bylo možno rozhodnouti proto, že námitka, že věc nepatří řešiti v tomto soudním řízení, nebyla činěna a nižší stolice ve výroku samém o otázce té nerozhodly (plen. usnesení čís. 3775), nýbrž jen první soudce se v důvodech svého usnesení s ní zabývá, kdežto rekursní soud obírá se jen otázkou, že uhražovací kapitál má se přikázati z přejímací ceny a tedy rozvrhovým soudem, což je ovšem správné, ale s otázkou, o niž jde, nemá co činiti. Co se týče opatření II., jež ovšem náleží v pravomoc rozvrhového soudu, není o ní ještě prejudikátu, a poněvadž právní mocí sporného usnesení nejvyššímu soudu jest znemožněno otázku tu řešiti, musí zůstatí bez osvětlení.

Čís. 7576.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Dostával-li zaměstnanec (kočí) kromě smluvené týdenní mzdy zvláštní odměny za práce mimořádné, za ranní jízdy a za práce obzvláště namáhavé, po celou služební dobu pak nikdy nežádal zvláštní odměny za jinaké práce přes čas, dožadoval se však mzdy za ranní jízdy, když na ni zaměstnavatel zapomněl, a přijímal jinak bez námítky mzdu jemu vyplácenou, dlužno míti za to, že mezi stranami došlo mlčky k úmluvě, podle níž nemělo býti za hodiny přes čas placeno zvláště podle jich počtu, nýbrž úhrnkově v mezích paušalované týdenní mzdy.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1927, Rv I 202/27.)

Žaloba, již domáhal se kočí na zaměstnavateli zaplacení odměny za práci přes čas, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Při posuzování věci po stránce právní nutno míti na zřeteli zjištění nižších soudů, podle nichž žalobce dostával kromě smluvené týdenní mzdy také zvláštní odměny za práce mimořádné totiž za ranní jízdy a